

Tabutluklar ve Sansaryan Han

RIFAT N. BALI, TABUTLUKLAR, SANSARYAN HAN VE İKİ EMNİYET MÜDÜRÜ, LIBRA KİTAP, İSTANBUL, 2011.

Son yıllara kadar Cumhuriyet dönemi büyük bir resim halinde anlatılırken artık yavaş yavaş daha kısa zaman dilimine sahip dönemler etraflica incelenmekte. Benzer bir şekilde yakın yıllara kadar sadece İsmet Paşa, Atatürk ve Kurtuluş Savaşı'nın önderleri gibi büyük şahsiyetlerin hayatları incelenirken artık toplumun bütün katmanlarına mensup, kimi zaman tarihin ön planlarında yer almayan şahsiyetlerin de biyografileri yazılmakta. *Tabutluklar, Sansaryan Han ve İki Emniyet Müdürü* işte bu tür bir mikro çalışma. Halef-selef iki emniyet müdürünün, Nihat Haluk Pepeyi ve Ahmet Demir, hayatları ve bu çerçevede bir dönemin karanlık yılları anlatılmakta.

Tarihe 1944 Türkçülük-Turancılık Davası olarak geçen olayda tutuklanıp dönemin İstanbul Emniyet Müdürlüğü olan Sirkeci'deki ünlü Sansaryan Han'da tabutluklar adıyla tarihe mal olan tek hücrelere hapsedilen milliyetçi gençler beraat edilmelerinin ardından peş peşe yayınladıkları hatıratlarında, maruz kaldıkları işkenceleri dile getireceklerdi. Bu hatıratlarda sık sık adı geçen kişi dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Ahmet Demir idi. Benzer bir şekilde komünist olma suçuyla

tutuklanan gençler de yıllar sonra yayınlayacakları hatıratlarda Ahmet Demir'in gazabından ve dayağından öfke ve nefretle bahsedeceklerdi. İşkence görmüş milliyetçi gençlerin kimilerine göre Nihat Haluk Pepeyi, Nazi işgali altındaki ülkeleri ve Almanya'yı ziyaret ettiğinde tabutluklarda

uygulanan işkence metodlarını öğrenmiş ve Türkiye'ye getirmiş, Ahmet Demir de aynı işkenceleri devam ettirmişti. Yerli ve yabancı arşivlerin ve geniş bir kaynakçanın desteğiyle hazırlanmış olan bu kitap çok fazla incelenmemiş bir dönemin havasını oldukça iyi bir şekilde yansıtmakta. Bir dönemin çok ünlü ancak artık isimleri hiçbir şey ifade etmeyen iki emniyet müdürünün hayatılarını da eldeki kaynakların elverdiği kadarıyla başarılı bir şekilde yeniden inşa etmiş durumda.

